

KAMIENIE MIŁOWE ROZWOJU

MOWY DZIECKA

ROK ŻYCIA DZIECKA	NADAWANIE MOWY	UWAGI
3 rok życia	<ul style="list-style-type: none"> - Wymawia wszystkie samogłoski ustne i nosowe: [a, e, i, o, u, y, ą, ę]. - Wymawia poprawnie głoski: [p, pi, b, bi, m, mi, t, d, n, f, fi, w, wi, k, ki, g, gi, ch, chi, ń, l, li, ś, ź, ć, dź]. - Jest rozumiane przez osoby obce. - Buduje coraz dłuższe wypowiedzi. - Zadaje dużo pytań. - Odpowiada na proste pytania. - Zwykle mówi płynnie, ale może występować tzw. <i>rozwojowa niepłynność mowy</i>, polegająca na momentach zawahania, powtórzeniach sylab, wyrazów lub przeciąganiach głosek. - Potrafi odróżnić wymowę prawidłową od zniekształconej.	Samogłoski ustne: [a, e, i, o, u, y] oraz głoski: [p, pi, b, bi, m, mi, t, d, n] powinny rozwojowo pojawiać się w mowie dziecka między 12 a 18 miesiącem życia.
4 rok życia	<ul style="list-style-type: none"> - Wymawia poprawnie powyższe głoski oraz dźwięki syczące: [s, z, c, dz]. - Zadaje wiele pytań. - Wypowiedzi wzbogaca o coraz to większą liczbę określeń (przymiotników i przysłówków). - Stosuje podstawowe reguły gramatyczne, ale ma prawo do błędów językowych. - Buduje proste historyjki. - Słucha aktywnie niedługiego opowiadania i odpowiada na pytania związane z jego treścią.	Jeżeli głoski syczące występują, ale w trakcie ich wymowy język wsuwa się między zęby, to wymagana jest korekcja wady wymowy.

5 rok życia

- Wymawia poprawnie powyższe głoski oraz dźwięki szumiące: [sz, rz, cz, dż].
- Odpowiada na pytania bardziej złożone.
- Buduje bardziej złożone historyjki.
- Potrafi opowiedzieć, co widzi na ilustracji.
- Rozmawia z drugą osobą na zadany temat zachowując logikę i spójność wypowiedzi.
- Używa słów określających relacje przestrzenne.
- Rozumie trudniejsze instrukcje słowne.
- Słucha aktywnie dłuższego opowiadania, bajki.
- Układa rymy, zauważa wieloznaczność wyrazów.
- Wzrastają kompetencje komunikacyjne: dostosowuje komunikat do odbiorcy, sytuacji; stosuje konwencjonalne zwroty grzecznościowe.

Dziecko może mieć jeszcze problem z różnicowaniem głosek syczących i szumiących, zwłaszcza w trudniejszych realizacjach, np. gdy wspomniane dźwięki występują równocześnie w obrębie tego samego wyrazu.

6 rok życia

- Wymawia poprawia powyższe głoski oraz dźwięki [r].
- Mowa jest wyraźna i w pełni zrozumiała dla otoczenia, wszystkie głoski języka polskiego realizuje prawidłowo.
- Doskonali umiejętności językowe: poprawnie buduje zdania, stosując reguły gramatyczne.
- Wypowiedzi cechują się bogatym słownictwem, złożonością treści: wzbogaca umiejętność tworzenia narracji.
- Prowadzi swobodnie rozmowę, wykazuje zainteresowanie tematem przez dłuższą chwilę, odpowiada adekwatnie na pytania.
- Rozumie polecenia bardziej złożone.
- Wzbogaca umiejętności na poziomie metajęzykowym (bawi się słowami, dostrzega niuanse językowe, zwroty o znaczeniu metaforycznym).

Warto skonsultować poprawność brzmienia głoski [r], ponieważ może być ona realizowana przez dziecko w sposób nieprawidłowy.